

"Müdrük kəlamlar"ın işığında

Sabir Əzizoğluna dost təşəkkürü

Sabir həkimi çoxdan tanıyıram. Bu tanışlığımın kökündə də onun sözlə, mətbuata bağlılığı dayanır. illər öncə bir qələm dostumun vasitəçiliyi ilə tanıdım Sabir həkimi. Yazılarını oxudum, hətta "Ədalət"ın səhifələrində onun dəyərli yazılarına "yaşıl işıq" da yandırdıq. Amma üzbuüz görüşümüz bu illər ərzində bir neçə dəfə oldu. Sayca az olsa da bu görüşlərdə etdiyimiz söhbətlər, qarşılıqlı fikir mübadilələri bir daha mənim içimdə Azərbaycanın bir aydınının yerini müəyyənləşdirdi. Yaddaşıma, ruhuma bir ziyalının adı yazıldı. Maraqlı burasıdır ki, Sabir həkim mənə təbabətlə fəlsəfənin, ədəbiyyatın, hətta tarixin müəyyən paralellərini o qədər sadə və anlayışlı bir şəkildə izah etdi ki, mən onun dünyagörüşünün, zəkasinin heyranı oldum

Yaxın günlərin söhbətidir. Mobil telefonuma zəng gəldi, səs onun səsi idi. Dərhal tanıdım. Bildim ki, onu tanıdığımı hiss etdi. Amma hissində yanılmadığını təsdiqləmək üçün "salam"-dan sonra "tanıdınmı" deyər soruşdu. Və cavabımı gözləmədən "Sabir həkimdir" əlavə etdi. Mən də geri qalmadım. Dərhal az qala birnəfəsə "Sabir həkimi - qardaş tanımaq olar?" - dedim. Burada bir haşiyəyə çıxım. Qardaş sözünü ona görə xüsusi vurğuladım ki, biz ilk tanışlığımızda həkimə xatırlatmışdım ki, mənim kiçik qardaşımın adı da Sabirdir. O da gülümseyib, deməli, Sabir adında iki qardaşın var, demişdi...

Bəli, həkimlə Azərbaycan Nəşriyyatının foyesində qarşılaşdıq. Söhbətimiz yenə ötən günlərdə olduğu kimi özümüzdən başlayıb, bədii yaradıcılığa, mətbuata qədər uzandı. Bu söhbət əsnasında məlum oldu ki, Sabir həkimlə görüşmədiyimiz müddətdə maraqlı yaradıcılıq uğurları olub. İki kitabı işıq üzünə görüb. Onlardan biri fəlsəfə ilə bağlıdır. İkincisi isə "Müdrük kəlamlar" adlanır. Doğrudur, bu gün özünü və sözünü müdrük hesab edənlər kifayət qədərdir. Amma söhbət mənim özümü necə qiymətləndirməyimdən, təqdim etməyimdən getmir. Axı son fikir oxucuya aiddir. O qoyur nöqtəni. Yeni yaradıcılığa dəyər verən, münasibət bildiren oxucudur. Bunu yaxşı bildiyimdən mən də həmişə oxumadığım bir şey haqqında öncədən heç nə deyər bilmirəm. Daha doğrusu, demirəm. Lakin Sabir həkimin qələminə bələd olduğumdan içimdə onun kəlamlarının müdrük olacağına şübhə yox idi. Kitabı oxuyanda da yanılmadığıma bir daha əmin oldum. Belə ki:

-Dərketmə ağılin qapısı, ağıl dərketmənin müəllimidir.

Yəqin ki, bu cümlənin neçə qatdan ibarət olduğunu tuta bildiniz. Və elə ağılla düşünəndə dərk etdiyimizin ağıl qapısından içeri keçdiyini anlarıq. Və onda bir daha əmin oluruq ki, bizi dərk

etməyə istiqamətləndirən, yönəldən ağıl imiş. Bax bu iki fikir özü-özlüyündə Sabir həkimin bizə söylədiyi kəlamın həm məntiqli, həm də müdrük olduğunu sübut edir. Yaxud da:

**Xəsislik, nadanlıq, bir də qısqanclıq
Sağalmaz yaradır, yolu qaranlıq.**

Bu iki misranın çözümünü etsək, ilk baxışdan qeyri-adi heç nə yoxdur. Adi sözlərdir. Cümlə bağlılığı ilə bir-birinin ardında düzülüb gəlib çatıb nöqtəyə, amma...

- Xəsisliyin yozumu? - Bu, hər kəsə belli.

- Nadanlığın fəsadları? -Bu, hər kəsə belli.

- Qısqanclığın faciəsi? - Bu da hər kəsə belli.

Sonda bu bəlli olanların zərbəsi insana deyir, insanı yaralayır, insanı ağrıdır. Deməli, fikrin müdrikliyi də burada ortaya çıxır. Özümüz də bilmədən könüllü qoşuluruq Sabir həkimin fikrinə. Onunla razılaşırıq. Daxilən etiraf edirik ki, bəlli olan üç insan əxlaqına qüsür olan cəhətlər (xəsislik, nadanlıq, qısqanclıq - Ə.M.) həqiqətən ürək yaralayır.

Başqa bir kəlama üz tuturam. Sabir həkim yazır ki:

**Çox işlər görülür bir sağ ol üçün
Çox sağ ol yaşayır kiçik an üçün.**

Mən bu bəndi oxuyanda həqiqətən bir qədər tərəddüdlü an yaşadım. Elə həmin tərəddüdlü an da mənə həyatımın bir məqamını xatırlatdı. Haqsız basqı ilə üzleşdiyim bir yerdə gözləmədiyim, hətta ummadığım bir nəfər məni ağrıtmışa, sıxışdırmağa çalışan adama dedi ki, düz hərəkət etmirsən. Burda sən sağ ol deməlisən. Çünki edilən hərəkət səhə sənə təşəkkür gətirəcək. Sən sabahı görmürsən. bu günə yaşayırsan. Bəli, xatırladığım məqam bu bənddə mənə bir çözüm köməkçisi ol-

du. Və çevrəmə baxdım. Anladım ki, kimsə hansısa bir işi təmənnalı, özü də insanlıq üçün uyğun sayılan hədləri keçməklə edirsə, onun qazandığı sağol əslində o işə görə deyil, o işi görəninin yarımağının, yaltaqlanmağının sağoludur. Hətta bu sağol üçün yarışanların da boy sırası məlumdur. Amma normal, adi bir Allah bəndəsi kimi, Xalq şairi Məmməd Arazın təbircə desək, Vətənin daşı olmaq naminə görülən işə mükafat olan sağol isə halal haqqdır, halal dəyərdir. Zənnimcə, Sabir həkimin müdrük kəlamının bir yozumu da halal sağolun önə çıxmasıdır. Bütün hallarda çoxalan "sağollar" müəyyən mənada sabun köpüyünü də göz önünə gətirir. Çünki o, sadəcə nəyinse xatirinə, nəyəse görə-

Sabir Əzizoğlu Azərbaycan Respublikasının Cəlilabad şəhərində anadan olubdur. İlk təhsilini Cəlilabad şəhər 2 saylı orta məktəbində alıb Azərbaycan dövlət tibb universitetini 1975-ci ildə bitirmişdir. 2011-2012-ci illərdə Moskva Dövlət energetik və tibbi biologiya institutunda hazırlıq tədrisini bitirmiş, sonra Multirezonans və biorezonans müalicəsi təbii qanunları və klinik aspektləri üzrə beynəlxalq konfrans üzvü seçilmişdir. Sabir Əziz oğlu Əliyev yazmış olduğu "Yaranışın elmi fəlsəfi və ilahi mahiyyəti", "Fəlsəfinin fizioloji və ilahi mahiyyəti" adlı kitabları cəmiyyətdə yeni elmi dünyagörüşün yaranmasında öz layiqli yerini almışdır. Müəllifin yeni yazmış olduğu "Müdrük kəlamlar" kitabı insanları dərin düşüncəyə sığınmağa, cəmiyyətin inkişafı üçün elmi axlaqlı fikirləri ön plana çəkmişdir. Müdrük fikirlərin hər birində izah ehtiyacı olan məna, dəyər vardır. Kitabda dünya-insan, insan-cəmiyyət bağlılığının məqsədi, yaranışın ağıllı kimi fəlsəfi fikirlər yer alır. Düşünülür ki, bir çox mürəkkəb məsələlərə toxunan filosof dəyərli fikirləri ilə oxucuların marağına səbəb olmaqla, düşüncə tərzinin inkişafına töhvə verəcəkdir.

dir. Bu yerdə özümün özümə sağol deməyim gəlmiş.

Bax, fikrimin davamı olaraq mən sonuncunu, yəni halal sağolu götürərdim. Sizi deyər bilmərəm. Deməli, çoxluğun, kütləvi olması dəyərin də itməsidir. Ona görə də hər işi "sağ ol" üçün etməkdənsə, bütün "sağ ol"ları bir dəyərli işə yönəltmək daha dürüst seçim olar.

Sabir Əzizoğlunun "Müdrük kəlamlar"ı haqqında bu qısa qeydlərimi bilgisayara diqtə edəndə içimdən keçən bir fikri də açıqlamaq istədim. Belə ki, bu gün insanlığın eroziyası, sadə dildə desək, gödəniyyətin mədəniyyəti üstələdiyi bir vaxtda yaxşı sözlər, yaxşı bir fikrə, müdrük kəlama yer qaldığı üçün sevinməyə, yaşamağa dəyər. Çünki bu məqam hər şeyin bitmədiyini göstərir. Və elə bu fikirlə də Sabir həkimin əl boyda, amma kifayət qədər sanballı kəlamlarının birini də diqqətinizə təqdim edirəm:

**Özgəsinə atılsa məkrli bir daş,
Ziyanın çəkəcək düşünməyən baş.**

Mən bu kəlamın yozumunu siz oxucuların ixtiyarına buraxıram.

ƏBÜLFƏT MƏDƏTOĞLU